

et vist og godt Forsyn bestemte til at leve paa Solsiden af Livet og plukke dets bedste Frugter, d. v. s. udføre et behageligere Arbejde, have større Indtægter og leve et mere forfinet Liv. Den store Masses Op-gave er at udføre det grove Arbejde og derved muliggøre de Dannedes højere Kulturliv.

Dette er en Misforstaaelse. Dannelse er ikke noget Privilegium, men er Forpligtelse.

Her skal ikke undersøges, hvad Dannelse er; den, der her tales om, er den højere Skoleuddannelse. I Sverige faar knap 4 pCt. af Landets Ungdom denne højere Uddannelse*). En eller anden af de 4 pCt. tænker maaske som saa: »Min Far har Raad til at give mig en god Uddannelse«, eller: »Det er os der udgør den intelligente Del af Folket! Ligesom der findes Fattige og Rige, maa der ogsaa findes Udannede og Dannede«. Nej, den der forstaaer, hvad det vil sige at faa Del i en højere Uddannelse, skal hellere tænke: »Det er Folket, der sender os som sine Repræsentanter frem til denne Uddannelse; hvad kun et Mindretal faar godt af, faar vi for dermed at tjene de andre«. — *Dette er Meningen.* Nationen lader Eliten af sin Ungdom udanne til Leder paa forskellige Omraader.

Derfor undværer alle de andre Kundskaber; derfor udfører de det grove Arbejde og begynder derpaa allerede i 14—15 Aars Alderen, medens I forbereder Eder til Eders Arbejde et godt Stykke op i Tyverne.

Dette er Meningen; men det er ikke forstaaet saadan. Tusinder af begavet Arbejderungdom, som brænder af Ønsket om at lære noget, maa forsage; medens der blandt den saakaldte dannede Ungdom findes en Mængde, som modvilligt drives frem ad Studiernes Bane og betragter deres Læsning som et nødvendigt Onde.

Sin rette Mening faar den højere Dannelse først, 1) naar den bliver lige let tilgængelig for alle Unge, hvis Begavelse passer dertil, og 2) naar alt Arbejde er saa hædret, at ingen behøver at tøve med at vælge det som ringere betragtede Arbejde,

naar det er dette, hans Anlæg og Begavelse henviser ham til. Hvor langt fra dette Maal man end er endnu, saa maa dog enhver, som faar Del i denne højere Dannelse, sige sig selv: »Dette faar jeg ikke for min egen Skyld, men for det Heles«. Han maa føle, at han staar i Gæld til alle de andre.

Altsaa: Dannelse forpligter. Men til hvad? Hvad skal jeg gøre for at betale min Gæld?

Først og fremmest naturligvis tilegne mig den Dannelse, der bydes mig, saa grundig som muligt.

Og dernæst: Med den Uddannelse jeg har faaet være til størst mulig Nytte for mit Folk.

Og det er da ligegyldigt, hvilken Art Arbejde det er — for mit og de andre Dannedes Arbejde har ligesom den saakaldte Arbejderklassens samme Maal: *hele Folkets Vel*. Det, der adler de forskellige Slags Arbejde, er det samme; nemlig: det *Offer*, som Arbejdet kræver.

Pastor Beskow gaar derefter over til at anbefale de Unge at faa Interesse for de sociale Spørgsmaal; han ved nok, deres Tid er noget knap, naar Studierne skal passes; men Interessen kan dog nok vækkes, og det er det vigtigste; har man den, samler man sig ogsaa lidt Viden hist og her — gennem Aviser, Samtaler o. s. v.

Han anbefaler dem at lære Almue og Arbejdere at kende og forstaa og — i Kraft af deres højere Dannelse — være dem behjælpelige med at kende og forstaa sig selv og gøre deres Indsats i deres Lands Kultur; — og han mener, det kan naas gennem fælles Sommerarbejde, (»Studentens Høstarbejde«) Feriekursus paa Højskoler o. s. v.

Alt dette vil være et Skridt henimod at faa Kløften mellem Samfundsklasserne bort. For bort skal den. »Overklassen« som *saadan* maa bort. Kløften skal ikke blot udfyldes lidt, hvor den gaber værst — eller forsynes med Broer til Afbenyttelse ved vigtige Lejligheder.

Overfor Søndringen, Tvedelingen i Folket med »Overklassen« paa den ene Side og »Arbejderklassen« paa den anden, maa den dannede Ungdom ikke staa, som angik det ikke den.

Det er ikke let at faa Del i Samfundstilstandens tunge Byrde; men det skader dog næppe Ungdommens lyse Drømme eller Forberedelsen til Livsarbejdet at se de

*) Hvordan Forholdet stiller sig i Danmark, ved jeg ikke; men da Latinskolebetalingen i Sverige er meget mindre (ca. 30 Kr. om Aaret i de øverste Klasser) end i Danmark, er det sandsynligt, at flere faar godt af den bedre Uddannelse der end her. O. A.